

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 142/25

Λουξεμβούργο, 13 Νοεμβρίου 2025

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-666/24 | Associació Catalana de Víctimes de Organitzacions Terroristes (ACVOT)

Ο γενικός εισαγγελέας Spielmann εκτιμά ότι ο ισπανικός νόμος περί αμνηστίας δεν είναι αντίθετος προς την οδηγία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας

Επίσης, ο νόμος αυτός δεν προσκρούει σε ορισμένες γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου

Στις 10 Ιουνίου 2024, το ισπανικό κοινοβούλιο ψήφισε έναν νόμο περί αμνηστίας για την αποκατάσταση της θεσμικής, πολιτικής και κοινωνικής ομαλότητας στην Καταλονία ¹. Ο νόμος τέθηκε σε ισχύ ήδη από την επομένη της έκδοσής του. Συγκεκριμένα, χορηγήθηκε αμνηστία για τις πράξεις που στοιχειοθετούν ποινική, διοικητική ή δημοσιονομική ευθύνη και τελέστηκαν στο πλαίσιο του δημοψηφίσματος για την ανεξαρτησία της Καταλονίας, το οποίο διεξήχθη την 1η Οκτωβρίου 2017, καθώς και κατά τις διεργασίες που πραγματοποιούνταν για την ανεξαρτητοποίηση της Καταλονίας.

Ενώπιον του Ανώτερου ειδικού δικαστηρίου (Ισπανία) εκκρεμεί ποινική δίκη εις βάρος δώδεκα κατηγορουμένων για πράξεις οι οποίες συνιστούν τρομοκρατικά εγκλήματα που διαπράχθηκαν στο πλαίσιο του κινήματος υπέρ της ανεξαρτησίας της Καταλονίας.

Το δικαστήριο αυτό υπέβαλε ενώπιον του Δικαστηρίου αίτηση προδικαστικής αποφάσεως διότι διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν ο νόμος περί αμνηστίας πρέπει να εφαρμοστεί εν προκειμένω, λαμβανομένου ιδίως υπόψη ότι έχουν περιληφθεί στο πεδίο εφαρμογής της αμνηστίας πράξεις οι οποίες μπορούν να χαρακτηριστούν ως τρομοκρατικά εγκλήματα κατά την έννοια της οδηγίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ².

Με τις σημερινές του προτάσεις, ο γενικός εισαγγελέας Dean Spielmann εξετάζει κατά πρώτον εάν **ο νόμος περί αμνηστίας συμβιβάζεται με την οδηγία**. Παρατηρεί ότι ο θεσμός της αμνηστίας δεν εναρμονίζεται από το ενωσιακό δίκαιο και εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών. Εξάλλου, η οδηγία δεν περιέχει καμία διάταξη που να απαγορεύει εξ ορισμού τη χρήση, στο εθνικό δίκαιο, μηχανισμών άρσης του αξιοποιίνου, όπως είναι η αμνηστία. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, το καθοριστικό κριτήριο για την εκτίμηση της συμβατότητας του νόμου περί αμνηστίας με την οδηγία έγκειται στο κατά πόσον συνάδει με τις ελάχιστες απαιτήσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο, και δη το ανθρωπιστικό, καθώς και από τα νομολογιακά πρότυπα τα οποία έχει θέσει, ιδίως, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) ³.

Κατά τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα, **ο νόμος περί αμνηστίας δεν αντιβαίνει στην οδηγία**. Και τούτο διότι η **οδηγία διατηρεί την πλήρη αποτελεσματικότητά της**, δεδομένου ότι ο εθνικός νόμος επιφέρει απλώς μια μερική και προσωρινή «απενεργοποίηση» των αποτελεσμάτων της, αίροντας την ποινική ευθύνη για συγκεκριμένες πράξεις, περιορισμένες ως προς τον χρόνο τέλεσης και τη φύση τους, χωρίς να θίγει τη γενική εφαρμογή της σε άλλες καταστάσεις. Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι ο νόμος περί αμνηστίας πράγματι πληροί τα πρότυπα που έχει θέσει η νομολογία του ΕΔΔΑ: αφενός, **προκύπτει ότι εκδόθηκε όντως σε μια συγκυρία πολιτικής και κοινωνικής συμφιλίωσης και δεν συνιστά αυτοαμνηστία**· αφετέρου, **δεν καλύπτει τις**

σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων καταλέγονται πρωτίστως οι προσβολές των δικαιωμάτων στη ζωή και στη σωματική ακεραιότητα. Ο νόμος περί αμνηστίας εξαιρεί ρητώς από τη χορήγηση της αμνηστίας τις πράξεις που έχουν εκ προθέσεως προκαλέσει τέτοιες παραβιάσεις, χωρίς να καλύπτει τυπικώς το σύνολο των αδικημάτων στα οποία αναφέρεται η οδηγία. Η προσέγγιση αυτή δεν φαίνεται, κατ' αρχήν, ασύμβατη προς τους σκοπούς της οδηγίας.

Κατά δεύτερον, ο γενικός εισαγγελέας αναλύει κατά πόσον ο νόμος περί αμνηστίας συμβιβάζεται με ορισμένες **γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου, όπως της ασφάλειας δικαίου ⁴, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ⁵, της ισότητας ενώπιον του νόμου και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της υπεροχής του ενωσιακού δικαίου ⁶ και της καλόπιστης συνεργασίας ⁷.**

Όσον αφορά την **αρχή της ασφάλειας δικαίου**, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι ο νόμος περί αμνηστίας παραπέμπει ρητώς στις σχετικές διατάξεις της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), όπου κατοχυρώνεται το δικαίωμα στη ζωή και καθιερώνεται η απαγόρευση των βασανιστηρίων και κάθε απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ⁸. Κατά τη γνώμη του, **χάρη στην παραπομπή αυτή χαράσσεται ένα αρκετά ξεκάθαρο όριο** ανάμεσα στις συμπεριφορές οι οποίες μπορούν να αμνηστευθούν και σε εκείνες που, λόγω της σοβαρότητάς τους, πρέπει να εξακολουθήσουν να υπόκεινται στο καθεστώς το οποίο θεσπίζει η οδηγία, αναφορικά με την υποχρέωση άσκησης ποινικής δίωξης.

Εξάλλου, **σε σχέση με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης**, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι, κατ' αρχήν, **το αφηρημένο περιεχόμενο ή η γενική διατύπωση στην οριοθέτηση του καθ' ύλην και χρονικού πεδίου εφαρμογής του νόμου περί αμνηστίας δεν είναι καθοριστικής σημασίας ως προς την κρίση του ζητήματος της συμβατότητας του νόμου αυτού με το ενωσιακό δίκαιο.** Ο έλεγχος του Δικαστηρίου θα πρέπει να περιορίζεται στην εξακρίβωση του ότι **δεν συντρέχει περίπτωση ατιμωρησίας για σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.** Επιπλέον, παρότι το καθ' ύλην και χρονικό πεδίο εφαρμογής του νόμου περί αμνηστίας είναι εκτεταμένο, καλύπτει πάντως μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και επακριβώς προσδιοριζόμενες πράξεις οι οποίες συνδέονται, όλες, με τις διεργασίες του κινήματος υπέρ της ανεξαρτητοποίησης της Καταλονίας. Συνεπώς, η εθνική ρύθμιση τελεί σε άμεση συνάφεια με τον πολιτικό της σκοπό – δηλαδή τη θεσμική εξομάλυνση και την κοινωνική συμφιλίωση στο πλαίσιο της επονομαζόμενης καταλανικής κρίσης.

Ο γενικός εισαγγελέας καταλήγει ότι **ούτε οι αρχές της ισότητας ενώπιον του νόμου, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της υπεροχής του ενωσιακού δικαίου και της καλόπιστης συνεργασίας αντίκεινται στον νόμο περί αμνηστίας.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί μεταγενέστερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Με την προδικαστική παραπομπή τα δικαστήρια των κρατών μελών μπορούν, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει κάθε άλλο εθνικό δικαστήριο ενώπιον του οποίου ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Ακολουθήστε μας!

¹ Με απόφαση που εξέδωσε στις 26 Ιουνίου 2025, το ισπανικό Συνταγματικό Δικαστήριο έκρινε τον επίμαχο νόμο, πλην δύο διατάξεών του, σύμφωνο με το ισπανικό Σύνταγμα.

² [Οδηγία \(ΕΕ\) 2017/541](#) για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

³ Η νομολογία του ΕΔΔΑ στον τομέα αυτόν έχει εξελιχθεί και διαρθρώνεται γύρω από τρεις βασικούς άξονες: πρώτον, η χορήγηση αμνηστίας για σοβαρά εγκλήματα, όπως τα βασανιστήρια, τα εγκλήματα πολέμου ή οι προσβολές του δικαιώματος στη ζωή, θίγει την ίδια την ουσία των υποχρεώσεων προστασίας του θεμελιώδους αυτού δικαιώματος και την απαγόρευση των βασανιστηρίων, όπως απορρέουν από την [ΕΣΔΑ](#). δεύτερον, η προσέγγιση αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο μιας ευρύτερης δυναμικής του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η οποία εδράζεται στην απόρριψη της ατιμωρησίας για τις σοβαρότερες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων· τρίτον, και τελευταίο, μόνον μια αυστηρά οριοθετημένη αμνηστία, πλαισιωμένη από μια αληθή πρωτοβουλία για την απονομή δικαιοσύνης, η οποία συνδυάζει την αποκατάσταση των θυμάτων και, ενδεχομένως, τη συμφιλίωση, μπορεί πλέον να θεωρηθεί συμβατή με τις θετικές υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη από την ΕΣΔΑ.

⁴ Η αρχή αυτή επιβάλλει να είναι οι κανόνες δικαίου διατυπωμένοι με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, ούτως ώστε ο καθένας να μπορεί να γνωρίζει, με προβλεψιμότητα, την έκταση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του.

⁵ Η αρχή αυτή αποσκοπεί στη διαφύλαξη της σταθερότητας των εννόμων καταστάσεων που έχουν διαμορφωθεί με βάση τους ισχύοντες κανόνες. Προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένων και θεμιτών προσδοκιών, στηριζόμενων σε ανεπιφύλακτες διαβεβαιώσεις προερχόμενες από τις αρμόδιες αρχές.

⁶ Η αρχή αυτή επιβάλλει σε όλα τα δικαστήρια των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των διαφόρων ενωσιακών κανόνων, το δε εθνικό τους δίκαιο δεν επιτρέπεται να επηρεάζει την ισχύ των εν λόγω κανόνων στο εσωτερικό των κρατών μελών.

⁷ Η αρχή αυτή επιβάλλει στα κράτη μέλη και στα ενωσιακά θεσμικά όργανα να επιδεικνύουν αμοιβαίο σεβασμό και να αλληλοβοηθούνται κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που υπέχουν από τις Συνθήκες. Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προς εξασφάλιση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου.

⁸ Άρθρα 2 και 3 της ΕΣΔΑ αντιστοίχως.